

LEGE Nr. 63 din 30 octombrie 1974

privind ocrotirea patrimoniului cultural național al Republicii Socialiste România

EMITENT • MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ

Publicat în BULETINUL OFICIAL NR. 137 din 2 noiembrie 1974

Data intrării în vigoare 02-11-1974

Abrogat de Articolul 9 din DECRET nr. 90 din 5 februarie 1990 la data 06-02-1990

Capitolul 1 Patrimoniul cultural național

Articolul 1

În înțelesul prezentei legi, bunurile cu valoare deosebită, istorica, artistică sau documentara care reprezintă mărturii importante privind dezvoltarea istorică a poporului român și a omenirii în general sau evoluția mediului natural, inclusiv cele din aceste categorii, alcătuite din metale prețioase sau conținând metale prețioase și pietre prețioase, constituie patrimoniul cultural național al Republicii Socialiste România și se bucura de protecția statului, a întregii societăți.

Articolul 2

Patrimoniul cultural național cuprinde:

- a) bunuri cu valoare artistică deosebită: obiectele sau monumentele de arhitectura și arta plastică, decorativă și aplicată, stravechi, antice, medievale sau moderne, care sînt opere reprezentative ale unor mari personalități creatoare consacrate, române sau străine, sau care, fiind creație anonimă, prin nivelul lor artistic, prin trăsăturile caracteristice și prin raritatea lor sînt în cel mai înalt grad reprezentative pentru cultura și arta națională și universală, inclusiv pentru creația populară;
- b) bunuri cu valoare istorică și documentară deosebită: monumente istorice sau arheologice, obiecte și documente cu caracter de izvor probatoriu sau memorial pentru istoria dezvoltării societății, manuscrise, cărți bibliofile sau alte bunuri cu caracter de unicat sau de mare raritate, reprezentative pentru anumite epoci, instituții, evenimente sau personalități istorice importante, naționale și universale; mărturii valoroase ale istoriei științei și tehnicii, mijloace de schimb monetare sau premonetare, rare sau cu mare valoare artistică, rarități filatelice;
- c) bunuri cu valoare științifică de document al naturii de importanță deosebită: piese din natura dispărute sau foarte rare - care nu se mai păstrează decît în colecțiile de specialitate -, monumente ale naturii, fosile și trofee rare, endemisme și tipuri conservate sau naturalizate.

Articolul 3

Patrimoniul cultural național al Republicii Socialiste România aparține, prin valoarea sa cultural-socială, poporului, face parte din averea societății socialiste.

Articolul 4

Statul asigură cunoașterea, evidența centralizată și păstrarea în deplină securitate a tuturor bunurilor din patrimoniul cultural național, ținînd seama de importanța deosebită a acestor bunuri pentru istoria și cultura națională și universală, de necesitatea ocrotirii, dezvoltării și valorificării științifice și cultural-educative a acestora în folosul întregului popor.

Articolul 5

Constituirea, ocrotirea, cercetarea și punerea în circuit public a patrimoniului cultural național constituie o îndatorire patriotică a tuturor membrilor societății - expresie a conștiinței noi, socialiste, a oamenilor muncii, a relațiilor noi statornicite în societatea noastră.

Patrimoniul cultural național se dezvoltă prin noi descoperiri ale vestigiilor istorice sau monumentelor naturii, prin noi creații artistice, științifice și tehnice, pe măsura ce valoarea deosebită a acestora este consacrată de societate, precum și prin dobîndirea cu orice titlu a altor valori de importanță deosebită.

Societatea stimulează și recompensează pe cei care contribuie la constituirea și dezvoltarea patrimoniului cultural național, prin premii, distincții, aducerea numelui donatorului la cunoștința publicului, precum și prin alte forme.

Articolul 6

Toate bunurile care fac parte din patrimoniul cultural național se înscriu în evidența centralizată de stat și sînt supuse regimului de păstrare, conservare, valorificare științifică și punere în circuit public stabilit prin prevederile prezentei legi.

Articolul 7

Toți deținătorii de bunuri culturale din categoriile prevăzute la art. 1 și 2 din prezenta lege - organizații obștești, culte religioase sau persoane fizice - au obligația să le declare în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii sau, după caz, de 15 zile de la dobândire, în vederea înscrierii lor în evidența centralizată de stat.

Aprecierea importanței bunurilor culturale în vederea încadrării lor în patrimoniul cultural național și înscrierii în evidența centralizată de stat se face de către organele competente, potrivit prevederilor prezentei legi.

Organizațiile socialiste de stat vor depune, în termenele prevăzute la alin. 1, extrase din inventarele lor, referitoare la aceste bunuri.

Articolul 8

Ministerul de Interne, cu sprijinul celorlalte organe centrale de stat și obștești, va lua măsuri de identificare, inventariere și recuperare a bunurilor care, ca efect al dispozițiilor legale sau procedurilor judiciare, au fost trecute în patrimoniul statului, fiind ulterior înstrăinate.

Articolul 9

În vederea asigurării unitare a evidenței, ocrotirii, conservării, cercetării și valorificării științifice și cultural-educative a patrimoniului cultural național se înființează Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național, Direcția patrimoniului cultural național, precum și oficii pentru patrimoniul cultural național județene și al municipiului București.

Atribuțiile și modul de organizare și funcționare a Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național, ale Direcției patrimoniului cultural național și ale oficiilor pentru patrimoniul cultural național se stabilesc prin decret al Consiliului de Stat.

Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național funcționează pe lângă Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Comisia se numește prin decret prezidențial și se compune din reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Ministerului de Interne, Ministerului Finanțelor, ai altor organe centrale de stat și obștești, reprezentanți ai cultelor, precum și din specialiști în domeniul istoriei, istoriei artelor, istoriei naturale, etnografiei și alte domenii de activitate.

Direcția patrimoniului cultural național se înființează prin reorganizarea Direcției monumentelor istorice și de artă, în cadrul indicatorilor de plan aprobați pentru Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

Oficiile județene și al municipiului București se înființează în cadrul muzeelor stabilite de Consiliul Culturii și Educației Socialiste și în limita indicatorilor de plan aprobați.

Articolul 10

Evidența centralizată de stat a patrimoniului cultural național conține elementele de identificare, descriere și evaluare a fiecărui bun.

Valoarea nominală a bunurilor din patrimoniul cultural național se stabilește pe baza criteriilor aprobate prin hotărâre a Consiliului de Miniștri.

Lista bunurilor din patrimoniul cultural național, precum și completările anuale ale acesteia, se aproba prin hotărâre a Consiliului de Miniștri, la propunerea Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național.

Capitolul 2

Evidența, păstrarea, conservarea și valorificarea bunurilor din patrimoniul cultural național

Articolul 11

Statul ia toate măsurile necesare în vederea ocrotirii și conservării, evitării înstrăinării și deteriorării, precum și păstrării, apărării și folosirii corespunzătoare a patrimoniului cultural național în interesul întregului popor.

Articolul 12

Evidența centralizată de stat se întocmește unitar, pe baza declarațiilor și extraselor de inventar depuse de deținătorii bunurilor din patrimoniul cultural național, precum și a identificărilor de noi bunuri efectuate de personalul de specialitate al organelor competente.

Documentele se completează la oficiile pentru patrimoniul cultural național și se centralizează la Direcția patrimoniului cultural național, care păstrează și prelucrează aceasta evidență. Lista bunurilor din patrimoniul cultural național se definitivează de Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național și se supune aprobării Consiliului de Miniștri.

Articolul 13

Păstrarea, conservarea, valorificarea științifică și punerea în circuit public a bunurilor care alcătuiesc patrimoniul cultural național se organizează unitar, pe întreg cuprinsul țării, după cum urmează:

- a)** bunurile din patrimoniul cultural național de importanță deosebită se păstrează, se conserva, se valorifica științific și se pun în circuit public în unități de stat - muzee, colecții și biblioteci;

b) celelalte bunuri, care rămân în păstrarea și folosință deținătorilor - culte religioase, organizații obștești și persoane fizice care asigură condițiile de păstrare și conservare stabilite prin prezenta lege - sînt supuse controlului și verificării periodice a organelor de stat competente;

c) bunurile care fac parte din fondul arhivistic național se păstrează, se conserva, se valorifica științific și se pun în circuit public potrivit dispozițiilor legale privind fondul arhivistic național;

d) dacă bunurile din patrimoniul cultural național fac parte integrantă din colecții constituite sau din ansambluri imobile, care au ele însele valoare artistică, istorică sau documentară, se păstrează și se valorifica din punct de vedere muzeistic și cultural în aceste colecții sau ansambluri, asigurându-li-se condiții speciale de păstrare și conservare.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Ministerul de Interne, prin organele lor de specialitate, asigură îndrumarea și controlul permanent al îndeplinirii dispozițiilor de mai sus.

Articolul 14

Unitățile de stat, organizațiile obștești, cultele religioase și persoanele fizice care dețin sau păstrează bunuri din patrimoniul cultural național sînt obligate:

a) să asigure evidența, protejarea și securitatea acestor bunuri;

b) să asigure spații salubre, microclimatul corespunzător, prevenirea factorilor de biodeteriorare, combaterea elementelor de poluare, îndepărtarea materialelor incompatibile cu cerințele conservării bunurilor, să evite tensionarea obiectelor în timpul expunerii, depozitării și transportării acestora;

c) să asigure paza strictă și securitatea deplină a acestor bunuri. Coordonarea întregii activități de pază și securitate se realizează de Direcția patrimoniului cultural național împreună cu organele Ministerului de Interne;

d) să asigure restaurarea acestor bunuri, cu aprobarea Direcției patrimoniului cultural național;

e) să ia măsuri pentru prevenirea distrugerii bunurilor, asigurând supravegherea lor permanentă cu personal și instalații;

f) să expună numai obiecte în stare de conservare corespunzătoare sau restaurate și în condiții de deplină securitate, sub directă supraveghere a personalului de specialitate, cu avizul Direcției patrimoniului cultural național.

Articolul 15

Notariatele de stat, executorii judecătorești, unitățile de anticariat și consignație care iau cunoștința de existența unor bunuri din patrimoniul cultural național sînt obligate să le anunțe oficiilor corespunzătoare pentru patrimoniul cultural național, în termen de 15 zile.

Articolul 16

În vederea mai buneii pastrari, conservari și valorificari științifice și cultural-educative, anumite bunuri din patrimoniul cultural național care prezintă interes excepțional, pot fi trecute în proprietatea statului, prin decret prezidențial, la propunerea Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național și cu plata despăgubirilor corespunzătoare.

Statul poate dobîndi bunuri din patrimoniul cultural național prin donații sau prin achiziționarea lor la prețurile stabilite de Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național.

Deținătorii de bunuri din patrimoniul cultural național, persoane fizice, culte religioase sau organizații obștești, care nu îndeplinesc obligațiile prevăzute la art. 14, sînt datori să le încredințeze în custodie statului prin muzeele, colecțiile și bibliotecile menționate la art. 13 lit. a), care sînt obligate să le primească, să le conserve, restaureze și păstreze.

Articolul 17

Bunurile din patrimoniul cultural național care aparțin statului nu pot fi înstrăinate sub nici o formă.

Transferul bunurilor din patrimoniul cultural național între unitățile de stat sau între unitățile organizațiilor obștești ori ale cultelor este supus acordului prealabil al Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național.

Articolul 18

Vînzarea, schimbul sau donarea bunurilor din patrimoniul cultural național deținute de persoane fizice se poate efectua numai după 60 de zile de la informarea în scris a oficiului corespunzător pentru patrimoniul cultural național. În toate cazurile de vînzare a acestor bunuri statul își poate exercita, în termenul de mai sus, dreptul prioritar de cumpărare, la prețul fixat de Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național.

Criteriile de stabilire a prețului de achiziție a bunurilor din patrimoniul cultural național se reglementează prin hotărîre a Consiliului de Miniștri.

Articolul 19

Se interzice folosirea bunurilor din patrimoniul cultural național în alte scopuri și în alte condiții decît cele prevăzute în prezenta lege.

Bunurile din patrimoniul cultural național destinate unor activități publice, precum și cele destinate activității de cult, vor putea fi folosite în continuare în aceste scopuri, organizațiile deținătoare fiind obligate să asigure respectarea prevederilor prezentei legi referitoare la evidența, păstrarea, conservarea și valorificarea acestor bunuri.

Organizarea de manifestări artistice sau filmările în cadrul monumentelor istorice și de artă, precum și filmările celorlalte bunuri din patrimoniul cultural național, se aproba de Direcția patrimoniului cultural național, luindu-se și avizul deținătorilor acestor monumente.

Articolul 20

Lucrările de cercetare, conservare și restaurare a bunurilor din patrimoniul cultural național - inclusiv săpăturile arheologice - se avizează sau se aproba, după caz, de Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național.

Cercetarea bunurilor din patrimoniul cultural național se încuviințează numai dacă există condiții de conservare și valorificare a descoperirilor și cu obligația comunicării rezultatelor obținute către Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național.

Bunurile arheologice descoperite în cursul cercetărilor se înscriu imediat în inventare speciale și se predau spre păstrare unităților de stat stabilite cu ocazia autorizării cercetării.

Persoanele fizice care fac intimplator descoperiri arheologice sînt obligate să le declare sau, în cazul bunurilor mobile, să le depună în termen de 24 de ore de la descoperire la comitetul executiv al consiliului popular al localității pe raza căreia s-a făcut descoperirea, care le va preda oficiului pentru patrimoniul cultural național.

În cazul descoperirii de bunuri din metale prețioase sau care au în componenta metale prețioase și pietre prețioase, persoanele fizice sînt obligate să le declare și să le predea, cu respectarea prevederilor legale privind regimul mijloacelor de plată străine, metalelor prețioase și pietrelor prețioase.

Articolul 21

Restaurarea bunurilor din patrimoniul cultural național se realizează sub conducerea Direcției patrimoniului cultural național în laboratoare organizate, încadrate și dotate potrivit acestor cerințe în București - în cadrul Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România, Muzeului de artă al Republicii Socialiste România, Muzeului satului și Bibliotecii centrale de stat; Iași - în cadrul complexului muzeal; Cluj - în cadrul Muzeului de istorie al Transilvaniei; Sibiu - în cadrul Muzeului Brukenthal; Craiova - în cadrul Muzeului Olteniei; Timișoara - în cadrul Muzeului Banatului; Constanța - în cadrul Muzeului arheologic și Suceava - în cadrul Muzeului de istorie.

Lucrările de restaurare și conservare a bunurilor mobile din patrimoniul cultural național care aparțin organizațiilor obștești, cultelor religioase și persoanelor fizice se efectuează contra plată.

Articolul 22

Înstrăinarea bunurilor din patrimoniul cultural național către persoane fizice sau juridice străine este cu desăvîrșire interzisă.

Bunurile din patrimoniul cultural național pot fi trimise peste granița pentru prezentare în cadrul unor expoziții românești sau în cadrul unor expoziții internaționale, precum și pentru efectuarea unor lucrări de restaurare sau a unor expertize de specialitate, cu aprobarea Președintelui Republicii Socialiste România, la propunerea Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Articolul 23

Scoaterea peste granița a altor bunuri culturale decît cele ce fac parte din patrimoniul cultural național se poate face numai cu avizul Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național.

Categoriile acestor bunuri - lucrări de pictură, sculptură, grafică, de ceramică, portelan, sticlărie, toreutică, textile, mobilier cu caracter de artă, cărți și alte tipărituri, cu excepția celor puse în circuitul public prin rețeaua de difuzare a cărții, ori altele asemenea -, precum și criteriile de avizare a scoaterii lor peste granița, se stabilesc prin decret prezidențial.

Capitolul 3 Sanțiuni

Articolul 24

Bunurile din patrimoniul cultural național aparținînd persoanelor fizice, a căror dobîndire se dovedește nelegală, se trec, fără plată, în proprietatea statului.

Articolul 25

În afară sancțiunilor prevăzute de legea penală, bunurile din patrimoniul cultural național aparținînd organizațiilor obștești, cultelor religioase sau persoanelor fizice se confiscă în următoarele cazuri:

- a)** degradarea sau periclitarea valorii pe care o reprezintă;
- b)** împiedicarea organelor de stat competente de a asigura conservarea, restaurarea și securitatea acestor bunuri;
- c)** sustragerea de la regimul de bunuri din patrimoniul cultural național;
- d)** traficul și specula cu bunuri din patrimoniul cultural național;

e) vînzarea de bunuri din patrimoniul cultural național, obținute în mod ilicit, transportul și primirea în depozit de astfel de obiecte de către persoane care cunosc caracterul ilicit al operațiunii.

Articolul 26

Distrugerea bunurilor din patrimoniul cultural național se pedepsește conform legii penale.

Articolul 27

Încercarea de scoatere sau scoaterea peste granița a bunurilor din patrimoniul cultural național, cu încălcarea prevederilor prezentei legi, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Cu aceeași pedeapsă se sancționează încercarea de înstrăinare sau înstrăinarea bunurilor din patrimoniul cultural național către persoane fizice sau juridice străine.

În ambele cazuri prevăzute în alin. 1 și 2, bunurile se confiscă.

Articolul 28

Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu sînt săvîrșite în astfel de condiții încît, potrivit legii penale, sînt considerate infracțiuni:

a) nedeclararea bunurilor din patrimoniul cultural național în termenele prevăzute de lege;

b) nedepunerea în custodie a bunurilor din patrimoniul cultural național de către deținători, în cazurile prevăzute de art. 16 alin. 3;

c) încălcarea prevederilor art. 20 al prezentei legi, cu privire la descoperirile de bunuri care fac parte din patrimoniul cultural național.

Contravențiile se sancționează cu amendă de la 1.000 la 5.000 lei.

Articolul 29

Contravențiile stabilite prin prezenta lege se constata de personalul de specialitate al Direcției patrimoniului cultural național, împuternicit de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, precum și de organele desemnate de Ministerul de Interne.

Agentul constatatator aplică sancțiunea și dispune confiscarea, atunci cînd legea o prevede.

Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se poate face plîngere în termen de 15 zile de la comunicarea acestuia.

Plîngerea împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției se soluționează de judecătoria în a carei rază s-a savîrșit contravenția.

Articolul 30

În măsura în care prezenta lege nu dispune, contravențiilor prevăzute în [art. 29](#) le sînt aplicabile prevederile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor.

Capitolul 4

Dispoziții finale

Articolul 31

Consiliul Culturii și Educației Socialiste va asigura condițiile de funcționare a Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național și va lua măsuri pentru încadrarea cu specialiști și dotarea corespunzătoare a Direcției patrimoniului cultural național, a oficiilor pentru patrimoniul cultural național, a laboratoarelor zonale.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste și toate instituțiile de specialitate din sistemul acestuia vor colabora cu organele Ministerului de Interne în îndeplinirea prevederilor prezentei legi.

Articolul 32

Ministerul de Interne își va organiza activitatea pentru a asigura îndeplinirea sarcinilor ce-i revin din prezenta lege și va intensifica măsurile pentru prevenirea și combaterea furturilor, traficului ilegal, speculei și altor forme de încălcare a prevederilor prezentei legi.

Articolul 33

[Decretul nr. 724/1969](#), devenit [Legea nr. 64/1969](#), privind protejarea și păstrarea bunurilor de interes național ce reprezintă valori artistice, istorice sau documentare, precum și a unor obiecte conținînd metale prețioase și pietre prețioase de valoare deosebită, precum și orice alte dispoziții contrare prezentei legi, se abroga.
